

Wychodzi codziennie o godzinie 3. popołudniu,
z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Przedpłata wynosi:

W MIEJSCU kwartalnie 4 złr. 50 ct.
miesięcznie 1 „ 50 „

Z przesyłką pocztową:

miesięcznie 2 złr. — ct.
w państwie austriackim 6 „ — „
do Prus i Niemiec „ — „
„ Francji „ — „
„ Belgii i Szwajcarii po 7 złr.
„ Włoch, Turcji i krajów Nadd. 50 ct.
„ Serbii „ — „

Numer pojedynczy kosztuje 10 ct.

GAZETA NARODOWA

Przedpłata i ogłoszenia przyjmują:

We LWOWIE biuro administracji „Gazety Nar.”
ulica Kopernika liczbą 5. Ogłoszenia
w Paryżu przyjmuje wydział dla „Gazety Nar.”
agencja pana Adama, Rue Clement 4, Paris; w Wiede-
nie Otto Maass, A. Hasenstein & Vogler nr. 10.
Walschhaus, Appel, Stadt, Stubenbastei 2.
M. Dukes, I. Riemergasse 13. Rudolf Mossa, Sailer-
strasse nr. 2. Henryk Schalek, 1. Wollzeile 14.
Maurycy Stern, Wollzeile 22; G. L. Daube & Comp.
w Frankfurtu n. M.; w Warszawie Rajchman et
Frendler Senatorska 22; w Krakowie W. Kukliński.

OGŁOSZENIA przyjmują się za opłatą 6 ct. od
miejscu ogłoszenia jednego wiersza drobnym drukiem.
Reklamy w rubryce „Nadesłane”
20 ct. od wiersza.

Od administracji.

Przedpłata wynosi:

we Lwowie:

kwartalnie 4 złr. 50 ct.
miesięcznie 1 złr. 50 ct.
na prowincji z przesyłką pocztową:
kwartalnie 6 złr.
miesięcznie 2 złr.

Cena przedpłaty poza granicami pań-
stwa Austro-Węgierskiego jest umieszczona
w nagłówku *Gazety Narodowej*.

W nadchodzącym kwartale podamy w feje-
tonie nowellę znakomitego autora „Kłopotów sta-
rego komendanta” tudzież powieści innych auto-
rów; a spodziewamy się nabyć dla *Gazety Nar-
dowej* odnalezioną niedawno temu powieść s. p.
Józefa Dzierżkowskiego p. n. „Mece-
nasy”.

Cheć ułatwić naszym Prenumeratorom
nabywanie cennego dzieła, jakim są „F. K.
Słossersa i K. Hagena. Dzieło powieszne od naj-
dawniejszych do najnowszych czasów w 22 to-
mach,” zawarliśmy z p. A. D. Bartoszewiczem,
właścicielem *Księgarni Polskiej* we Lwowie umo-
wę, mocą której mogą otrzymać wielkie to dzie-
ło pod bardzo korzystnymi warunkami, bo i w
cenie dla nich zniżonej zamiast 55 złr. na 30
złr. i na spłaty w ratach miesięcznych po 5 złr.
Pragnąc z tego ułatwienia korzystać, zechcą
nadesłać zamówienie, wypełniając załączony tu
kupon i dołączając 5 złr. jako pierwszą ratę do
Administracji *Gazety Narodowej*.

LWÓW d. 25. CZERWCA.

Zaledwo po pełnych dniach piętnastu
zakończyło się przesilenie ministerjalne w
Londynie — a to samo smutnym już jest
objawem stanu rzeczy, do którego doszły
stosunki angielskie, smutnem dziedzictwem
„prowadzenia interesów publicznych”, jak to
nazywają Anglicy, przez Gladstone’a.

Trudności były zapewne tyleż zewnętrz-
ne co i wewnętrzne. O zewnętrznych jasne-
go wyobrażenia mieć nie możemy, i zape-
wne nigdy one nie będą światu znanymi do-
kumentarnie. Półświatka tylko urzędowych i
półurzędowych dzienników petersburskich i
niemieckich o przyszłym gabinecie angiel-
skim, o perspektywach wojny i pokoju, o
stosunku polityki Niemiec do nowej polityki
angielskiej (śląd tych ostatnich znajduje czy-
telnik w naszym dzisiejszym „Przeglądzie
polit.”) pozwalają wnosić, że trudności były
nie małe, wiązały się z całą naprężoną sy-
tuacją stosunków światowych. Ministerium
torysów z Salisburyem na czele, i z Chur-
chilem w gabinecie a to na czele spraw
Indy, stało się przeciwieństwem, więc
trudności zewnętrzne zostały usunięte, co
znaczy, że sprawy nie wyjdą na razie z ko-
lei pokojowej, na którą weszły pod kiero-
nictwem Gladstone’a w czasach ostatnich,
ani też losy Anglii nie będą zależały od
gniewliwego kaprysu potentatów z nad Ne-
wy, niezadowolonych jawnie ze zmiany sto-
sunków, dokonującej się w sferach rzą-
dowych Wielkiej Brytanii.

Trudności wewnętrzne były nadzw-
yczajne, a odbijając się na nich musiały nie-
wątpliwie i te inne, tajemniejsze, zewnętrz-
ne. Trudności wewnętrzne polegały poprostu
na tem, że nowy rząd miał objąć władzę
wobec parlamentu, w którym ogromną wię-
koszkość stanowią jego przeciwnicy, a nie może
odwołać się natychmiast do wyborców —
w Anglii zaś gabinet, parlament i opinia
publiczna t. j. wyborcy, to jedność konie-

czna dla normalnego biegu spraw rządo-
wych.

Stary gabinet upadł na posiedzeniu d.
8. b. m. wskutek umyślnej abstencji 70
whigów. Jakże zaś będzie zachowanie się
tych whigów względem nowego gabinetu,
gabinetu torysów, to do dziś jest wątpliwem,
w każdym zaś razie gabinet nie może uwa-
żać ich za swoje podpory i pomocników w
sprawie rządzenia. Rozwiązanie zaś parla-
mentu zostało nader utrudnione połowiczem
przyjściem do skutku nowej reformy wybor-
czej. Dwa miliony nowych wyborców czeka
wykonywania swego prawa — jakżeż wobec
tego faktu mogą mieć potrzebną powagę w
kraju wybory, na danych zasadach prze-
prowadzone? Gdyby zaś druga część usta-
wy wyborczej (podział nowy na okręgi)
uchwaloną została, to wybory nie mogłyby
się już odbyć ani na dawnej podstawie, ani
przed listopadem roku bieżącego. Była to
więc w Anglii nawróś konstytycyjnej tru-
dność prawie nie do pokonania dla nowego
gabinetu — bez pomocy ogólnej, bez pomocy
własnych przeciwników.

Dumni torysi przez dwa tygodnie o tę
pomoc błąkali Gladstone’a, który sam umknął
przed zawiakaniem bez końca, jakie sprowa-
dził na politykę i dla stanowiska Anglii, a
otwartym w tej mierze pojędzeniem przeciw-
niemu nie zadał klamu ani rozwiązaniem
parlamentu, ani też objęciem napowrót wła-
dzy, którą mu zwracano. Sam władzy nie
chciał zatrzymać, ale wyrzec się środka strą-
cenia swych współzawodników wśród naj-
wyższych dla kraju trudności — tego także
nie chciał, na to się nie umiał zdobyć za-
ciekły starzec. Oto charakterystyczny rys
polityki Gladstone’a!

Władza królowej okazała się w tem
przesileniu ową najcięższą podwaliną pań-
stwową, bez której całe sklepienie konstytu-
cyjnych rządów runąćby musiało. Królowa
to wpływem swoim narzucała kompromis, od
którego się wzdrygał Gladstone. Wprawdzie
i po kompromisie Gladstone zaprzecza je-
szcze, aby dał jakiegokolwiek szczegółowe
przysiężenie, tem niemniej dwa warunki
pierwotne nowego gabinetu: przyjęcie bu-
dżetu wraz z podjęciem długu państwowego,
gdyby inaczej niedoboru nie dało się pokryć,
i pełna rozporządzalność porządkiem roz-
praw przez skasowanie dni, rezerwowanych
dla deputowanych (private members), te dwa
warunki zdają się być zapewnione, a przy-
tem pomocy nowy gabinet ma nadzieję, że i
z tą Izłą, w której jest w mniejszości, prze-
płyń, niedoznawszy rozbięcia przed czasem.
Musi być tego pewnym — choć to odważa
nielada wobec straconego Gladstone’a, gdy-
tenże dąsający się i stawiający trudności, za-
chował przeciwieństwo dla siebie ster opozycji —
musi być tego pewnym, skoro na temże (przed-
wczorajszym) posiedzeniu Izby lordów, gdzie
obwieszczono wreszcie przyjście do skutku no-
wego rządu, Izba ta przyjęła część ustawy wy-
borczej, o podziale okręgów — czyli, klamka
dla gabinetu zapadła. Odtąd z tym parla-
mentem nieprzyjaznym, w którym się naro-
dził, gabinet rządzić musi do listopada, albo
wdać się w szereg nieprawidłowości konsty-
tucyjnych, które stałyby się słabością chro-
niczną jego polityki

Mimowolnie trzeba mieć współczucie
dla tak wielkiej mężkiej odwagi, z jaką ga-
binet Salisbury-Churchill podjął się rządów
wśród podobnie trudnych warunków. Trzeba
było patriotyzmu nie lada, aby wziąć na
swą odpowiedzialność ciężar rządów, pod-

czas gdy ten ciężar, podniesiony do najwy-
szej potęgi dla tych, co chcą ratować mo-
carstwo stanowisko Brytanii, zsunął się z
ramion Gladstone’a, lekceważącego wszystkie
mocarstwowe warunki, wśród zupełnego od-
osobnienia Anglii i zachwiania się jej siły i
stanowisk na całym globie ziemskim.

Stawiać horoskopy stosunków zewnętr-
nych po przyjęciu do władzy takiego gabi-
netu i w takich warunkach, byłoby całkiem
zbytecznem. Zrazu i na pozór nie a nie się
nie odmieni w zewnętrznej polityce Bryta-
nii; a nowy kierunek, jaki przedsięwzięcie
gabinet, i któremu torować będzie drogi w
ciężkości, oczekuje sankcji nowych prawie
powszechnych wyborów. Samem przyjściem
do władzy gabinetu Salisbury-Churchill, do-
konane zostały zmiany w stosunkach mię-
dzynarodowych, które niczem już nie dadzą
się pokrzyć.

Jak niegdyś *Hands off* gladstonowskie,
rzuczone Austrii, chociaż go się wyrzekł, słu-
żyło za łącznik między potęgą Anglii i Ro-
sją i skazało na bezpłodność środkowo-euro-
pejskie przymierze, tak dziś znowu otwarcie
wypowiedziane przekonania w pełnym parla-
mencie o polityce Rosji i jej ludziach prze-
wodnych przez nowych ministrów, zniweczyły
wszystkie węzły, mogące połączyć wpływy
rosyjskie z angielskimi. Przyjście Salisbury-
ego do władzy jest obroną interesów angiel-
skich przed Rosją, obroną tak dobrze w In-
djach, jak w Turcji, ale też zarazem jest
wielką rehabilitacją środkowo-europejskiego
przymierza „Wielka łaska na świat spłyne-
ła” zawołał niegdyś lord Salisbury na wiado-
mość o przyjęciu do skutku przymierza
środkowo-europejskiego. Mocarstwa biorące
w niem udział teraz dopiero odczuły pełną
swobodę Jak z niej skorzystają? jaki z niej
zrobią użytek? to inne pytanie.

Poruszyliśmy nanowem kilka spraw, oddawna
kraju zajmujących; podnieśliśmy kilka nowych,
niemniej ważnych dla kraju; przygotowujemy ma-
terjały do podniesienia jednej z najżywoźniejszych
spraw — szkół średnich; i czynić będzie-
my z naszej strony wszelkie zabiegi, możliwe
w warunkach, w jakich ogółem znajdujemy się ga-
zety nasze, aby sprawy te należały i ze skut-
kiem pomyślnym rozbrane zostały.

Leżąc jeżeli takiego celu bez udziału, współ-
pracownictwa ogółu, dopić nie zdołają takie na-
wet gazety, którym fundusze pozwalają, swoim
kosztem urządzić wyprawy podbiegunowe i afry-
kańskie, tem mniej bez tego udziału, tego pa-
trjotycznego współpracownictwa ziomek, gorli-
wych o dobro kraju i narodu, nie mogą się o-
bejść gazety polskie.

Z całą zatem ufnością udajemy się do ziom-
ków z prośbą, aby nam raczyli nadsyłać
swoje poglądy, pomysły, doświadcze-
nia tak co do spraw powyżej wymienio-
nych, jak i w ogóle wszelkich, mogących intere-
sować czy to kraj w ogóle, czy pojedyncze jego
warstwy!

Mir pisze:

Widząc, że niektóre dzienniki w ostatnich
czasach podają jako fakt już dokonany, że ks.
Al. Baczynski, rektor lwowskiego ruskiego semi-
narium, został biskupem sufraganiem przemyskim,
i że spożytkujemy fakt ten do rozlicznych kom-
binacji — jesteśmy spowodowani na podstawie
jak najkompetentniejszych informacji oznajmiać, że
wszystkie dotyczące doniesienia nie mają istotnej
wartości i należą poprostu do dziedziny zwy-
kłych dziennikarskich konceptów.

Spodziewamy się, że nasze oznajmienie wy-
starczy do usunięcia dalszych rozpraw i dysku-
sji nad tym przedmiotem i położy koniec raz na
zawsze fantastycznemu konjekturom.

Pogrzeb był wspaniały. Za wozem żałobnym
ubranym w kwiaty i tkaniny, postępowało w smu-
tku mnogo ludu, nawet z dalszych okolic. Płaczki
wyroniły cały dzban łez do ławie, żałując nie-
boszczyka i wolać co chwile:

— Halele, lele, e procz té wumar? Aza té
nimiel jęstku aboe pitku — e procz té wumar?
Halele, lele! Aza té nimiel krasné młodziće — e
procz té wumar?..)

I tak wszystko odbyło się wedle starego o-
byczaju — jedno że ciała nie palono, ale wrzucono
je do dołu i ziemią przykryto.

Wilk nigdy nie chorował, że też nie mało lu-
dziom dziwno było, że zmarł tak prędko. Jedni
mówili, że urok! — drudzy, że zginął od trucizny.
Dopiero przy biesiadzie pogrzebowej wyszło na
jaw, dlaczego Wilk tak rychło rozstał się z tym
światem. Zgryzł się synem.

— Ja wej? tego nie widziałam — opowia-
dała Wileczka — ale babo? — mówiła, że miał
białą kapuzę? — na głowie, kiedy go zanosiła do
kapiełi. I nie zdjęło mu jej przekłete babsko wi-
dłami, jak to radzi zawsze Stawiszka, bom się

*) Hej, hej, i pocóz ty umarłes? Czyż nie
miałes jadła i napoju — i pocózes umarł? Hej,
hej! Czyż nie miałes pięknej dziewczyny — i po-
cózes umarł?..

*) Wej — partykuła, bardzo mało, albo raczej
nie znacząca, przypominająca lwowskie „oś”
lub mazurskie „ta”.

*) Baba — w znaczeniu staropolskiem.
*) Kapuza — czapka.

Korespondencje „Gazety Narodowej”.

Wiedeń d. 23. czerwca.

Galicyjskie wybory do Rady państwa pe-
wnie już dostatecznie są omówione przez stroni-
czeniści, dzienniki i zaśnawionych polityków
w kraju. Może nie od rzeczy będzie poznać za-
patrywanie, jakie o tych wyborach panuje w sfe-
rach rządowych. Z rezultatu ich w ogólności rząd
jest zadowolony, spodziewa się bowiem — oby
płonna okazała się ta nadzieja! — że w bezpro-
gramowym programie bezwarunkowego popiera-
nia gabinetu hr. Taaffe’go nowe Koło nie nie
zmieni. Co do szczegółów, rząd bardzo jest ucie-
szony, że p. Kamiński nie kandydował, i że p.
Kozłowski wycofał się z roli kandydakiej, zama-
nistowanej obecnością na uroczystym zamknię-
ciu Rady państwa w burżuazji cesarskiej. Jeżeli już
niekandydowanie dwu tych panów sprawia rzą-
dowi wielkie zadowolenie, tem większe jest ura-
dowanie jego z upadku dwu innych panów, któ-
rzy kandydując, stawiali z intencją rządu więcej
w sprzeczności, niż owi nekandydujący. Tym
upadkami na pociechę rządu kandydatami są pp.
Stadnicki i Oborski. Motywów tego zadowolenia
i uradowania nie poznaliśmy, bo i zbyt są jawne,
abyśmy potrzebowali byli wyciągać dostojnych
grałów i baronów, z którymi o tem zdarzają się
nam mówić, na szczegółowszą spowiedź. Rząd
cieszy się oczywiście, że ustąpił z widowni pa-
nowie, którzy samem nazwiskiem przypominali
sprawy transwersalne i ländlerbankowe. Do-
wód tego mamy w wyznaczeniu dalej oburzeniu na
krakowską Izbę handlową, która, naszym także
zdaniem, wystawiła sobie niechlubne świadectwo,
wybierając na nowo p. Arona Rapaporta.

Co się tyczy wyboru p. Gołuchowskiego,
rząd argumentuje, że w skutek mankamentu w
ustawie, namiestnictwo musi wydać mu certyfi-
kat polski. Nie mając nie zgoda przeciw osobie
p. Gołuchowskiego, musimy argumentację rządo-
wą uznać za wręcz mylną interpretację ustawy.
Rząd powiada: Paragraf 19. ustawy z dnia 2.
kwietnia 1873 r. przepisuje warunki wybieralności
a między niemi wiek skończonych 30 lat; para-
graf 20. przepisuje zaś, kto od wybieralności jest
wykluczony; paragraf 55. nakazuje zawiera prze-
pis, że namiestnictwo wydać powinno certyfikat
wyborczy każdemu wybranemu posłowi, przeciw
któremu nie zachodzi nie z §. 20., nie zawiera
atoli przepisu o odmówieniu certyfikatu, gdy wy-
bor jest dokonany wbrew §. 19.; a więc nami-
stnictwo musi p. Gołuchowskiemu wydać certyfi-
kat. — Nazywamy to interpretacją mylną;
albowiem §. 20. jest tylko dalszym ciągiem §. 19.,
który zawiera zasadnicze warunki wybieralności,
podczas gdy §. 20. stanowi o wyjątkach z §. 19.
czyli innemi słowy: §. 20. powiada, że chociażby
kto posiadał zasadnicze warunki wybieralności,
to jednak wybranym być nie może, jeżeli pozos-
taje pod kuratelą, jeżeli jest w bankructwie,
jeżeli jest skazany za kradzież i t. p. Paragraf
20. zawisłszy w powietrzu bez §. 19., jak wyją-
tek nie miałby sensu, gdyby nie było reguły.
Brak cytatu §. 19. w §. 55. nie zgoda nie zna-
czy, brak cytatu nie może obalać ważności je-
dnego z zasadniczych przepisów ustawy; brak
cytatu mógłby stanowić tylko dowód, że prze-
strzeżenie przepisu §. 19. wzniecone jest ponad
wszelką wątpliwość. I tak też jest rzeczywiście.
Bo gdyby znaczenie §. 19. było poniekąd znie-
sione §. 55tym, natenczas nawet młodzieńcy 18-
letni, ogłoszeni pełnoletnimi, mogliby być wy-
bierani; co więcej, chłopcy 10-letni, gdyby nie
pozostawali pod opieką, lecz pod władzą ojcow-
ską, która to władza nie jest wedle ustawy mo-
mentem wykluczającym, także musieliby otrzy-
mywać certyfikat. Do takich absurdów prowadzi
taka mylna interpretacja ustawy.

Co *Dziennik Polski* powiedział, że wybrani
posłowie nie potrzebują legitymować się namiest-
nictwu z wieku swego, to prawda; ale *Dziennik*
nie chce pamiętać o tem, że, gdzie wątpliwość
zachodzi, tam namiestnictwo ma obowiązek czyn-
nie dochodzenia, zwłaszcza, gdy mu tak łatwo
kazać sobie nadesłać od plebana metrykę uro-
dzenia. Nieważność wyboru p. Gołuchowskiego
nie ulega niestety żadnej zgoda wątpliwości. Na
coż byłby przepis o 30 latach wieku, gdyby go
trzymać się nie potrzeba? I jakaż byłaby mata-
rjalna i moralna wartość całej ustawy, która sa-
ma wskazywałaby drogę, jak je obejść można?

Niestety wybór p. Kallira uważają w sfe-
rach rządowych także za ważny, argumentując,
że biała kartka oznacza głos nieważny. Ustawa
z d. 2. kwietnia r. 1873. nie zawiera nic o zna-
czeniu lub nieznaczeniu białych kartek; o ile a-
toli przypominamy sobie praktykę przy wyborach
przejrzanych i komisyjnych w Izbie poselskiej
i w delegacjach, biała kartka zawsze jest zali-
czana do głosów ważnych.

Nakoniec od siebie jeszcze notujemy cieka-
wą datę statystyczną z ostatnich wyborów. Da-
wniej wybory z większą posiadłości w Galicji
bywały jednomyślnie; w r. 1879 objawiła się nie-
jednomyślność w trzech okręgach, w roku bieżą-
cym zaś już w dziewięciu, a więc blisko w po-
łowie wszystkich okręgów, których jest dwadzie-
ścia. Nas fakt ten zasmuca; może jednak kto in-
ny potrafi wydedukować coś pocholebnego o życiu
politycznem wśród naszej szlachty.

Jutrzejša *Wiener Zg.* ogłosi odznaczenie
wiceprezidenta galicyjskiej krajowej dyrekcji
skarbowej p. Jorkascha krzyżem komandorskim
orderu Leopolda.

Skazanie anieli, skazanie duchy wszelkie,
Radość was czeka i wesele wielkie —
bo oto nowy mamy dowód, że rząd sprzyja kra-
jowi.

Przegląd polityczny.

Lwów d. 25. czerwca.

(Złożenie przez Herbata mandatu do sejmku cze-
skiego. — *Pesti Naplo* i *Pest. Lloyd* o konferencji
posłów opozycyjnych w Wiedniu. — Ostateczne
objęcie rządów w Anglii przez Salisbury’ego. Syl-
wetki członków nowego gabinetu. Kompromis po-
między Salisburyem i Gladstonem. Pierwsza czyn-
ność urzędowa Salisbury’ego. — *Insiprowana*
Köln. Zg. o stanowisku Niemiec względem poli-
tyki Salisbury’ego. — *Opinia* pism włoskich o
zajęciu Massawy. — *Mylnie* wieści o projekcie
kongregacji *de propagande fide* zakładania kolonii
rolniczych w Ameryce. — *Bosrachy* w Madrycie
z powodu oficjalnego skonałowania cholery i za-
łatwienie kryzysu gabinetowej. — Rozbiście po-
wstańców bułgarskich).

Niemale wrażenie wywołała w Czechach, i
w innych krajach Przedlitawii, wiadomość, że
Herbat złożył w poniedziałek mandat do
sejmu czeskiego z okręgu Hainspach-
Szluknow. Herbat posłował z tych powiatów nie-
przerwanie od ukazania się patentu lutowego w r.
1861, będąc z nich wybieranym zarówno do se-
jmu, jak i do Rady państwa. I dopiero przy osta-
tnich wyborach podległ, jak wiadomo, osiwiły
przewódca liberalów-centralistów młodego Pi-
ckertowi, krzykliwemu dajczanofanowi. W Ko-
łach zwolenników Herbata spodziewają się je-
dnakże, że zdołają nakłonić tegoż do przyjęcia
opóźnionego mandatu w innym jakim okręgu.

O rezultatach konferencji posłów
opozycyjnych w Wiedniu prasa węgierska
wyraża się podobnie, jak i niecentralistyczne pi-
sma w Przedlitawii. Tak np. *Pesti Naplo* zauwa-
ża całkiem słusznie, że dłuższe utrzymanie je-
dności w zjednoczonej lewicy jest wręcz niemo-
żliwe.

Wysuwanie naprzód wyłącznie narodowego
stanowiska skompromituje — zdaniem węgier-
skiego organu — opozycję u góry, odbierając jej
równocześnie popularność u dołu. Jak tak dalej
pójdzie, w ką zapędzona zostanie obiektywność
i lojalność, a nie trudno przewidzieć, co się mo-
że stać z Austrią, jeżeli za przykład Niemców
zechcą i inne narodowości spekulować na inge-
nierstwie zagranicy. Dlatego też — powiada
Naplo — utworzenie klubu „niemieckiego” byłoby
przekrem zjawiskiem zarówno dla konstytucjo-
nalizmu, jak i dla Austrii.

Podobnie i *Pester Lloyd* nie wierzy, aby je-
dność w obozie lewicy dała się długo utrzymać
wobec ostrego naporu nieprzejednanych dajczan-
ofanów. Rozdział musi nastąpić. Chwilowo je-
dena sprawa przedstawia się tak, że radykałów
niemieckich spotkała konfuzja, albowiem nami-
ent nie obstaruje za wnioskami, oświadczyli oni
w końcu, że program ich jest niewykonalny.

Knotz ze swymi towarzyszymi — powiada
Pester Lloyd dalej — stoi w znaczenie ścisłym
związku z Lienbacherem, aniżeli z przewodzącymi
b. partji wernokonstytucyjnej. Połączenie się
Knotza z Lienbacherem ułatwiłoby rządowi wzmo-

Szlachcic Niekara.

Gadka kaszubska

przez

Stefana Ramuła.

W onych starych, starodawnych czasach,
kiedy to jeszcze Pomorzanie znali Niemców je-
dynie z rozpraw orężnych, a Polacy trzymali się
lewego brzegu Noteci, palca nawet nie wychyla-
jąc ku naszej stronie!) — żył na Kaszubach

*) Pomorzanie, których niepokojnym szczeniem
są dzisiejsi na pół spolszczeni Kaszubi w Prusiech
zachodnich i Słowińcy na Pomorzu, byli niegdyś
najpotężniejszym ludem słowiańskim na północy,
posiadającym cywilizację wysoko rozwiniętą, a za-
mieszkującym południowe wybrzeża morza Bałtycz-
kiego pomiędzy dolną Wisłą a dolną Łabą aż po
Notec i Wartę na południu-wschodzie. Te dwie o-
statnie rzeki rozgraniczały Pomorze od właściwej
Polski. Po zdobyciu dziedzictwa Świętopetla Wiel-
kiego (pomorskiego) przez Polaków rozpoczęła się
kolonizacja polska kraju tego części zachodniej,
tak iż dziś za Notecią więcej jest Polaków, niż
potomków Pomorzan — Kaszubów.

Dla wyjaśnienia toku opowiadania dodać mu-
sze, że opowiadałem „gadki” niniejszej, wyjętej

szlachcic pewien, nazwiskiem Wilk. Lud okoli-
czny nazywał go jednak za młodu jeszcze Nieka-
rą, a przyczyna tego była taka:

Młody Wilk, jak każdy poczciwy Kaszuba,
przyszedł na świat ślepy i stosownie do zwy-
czaju narodowego przejrzał dopiero w dniu dzie-
wiałym. Jestto właściwość mieszkających okolic
pomorskich, pozwalająca im w późniejszym wie-
ku widzieć przez dziecięcą desek na wylot, choćby
o północy, a świadcząca o wielkich zdolnościach,
albo — jak chcą Polacy — o chytrłości i prze-
biegłości naszego narodu.

Byłoby więc wszystko w porządku, gdyby
nie pewna okoliczność, która starego Wilka zgry-
zła do tego stopnia, że nie czekając uroczystości
przejścia syna, zanim tydzień wyszedł, wyspo-
wadał się na śmierć i — umarł. Odnajdąc ducha
Bogu chrześcijańskiemu, szlachcic nie zapomniał
także polecić się starym bożkom pomorskim, ile
że to było świeżo jakoś po przyjęciu nowej wiary
i w przeźornych głowach kaszubskich budziła
się wątpliwość, komu właściwie dusze ich przy-
należały...

Jak tam już było, to było — dość, że Wilk
umarł, a wdowa po nim, z równie starego, jak
Wilk, rodu Derdów pochodząca, zawodziła żale
takie, że aż jezioro się burzyło. Młody Wileczek
kwilił tymczasem w kolebce, niecierpliwie doma-
gając się pokarmu.

z większej powieści, jest szlachcic kaszubski. Tem
sł. też tłumaczy taki zwrot np., jak „ku naszej”,
t. j. kaszubskiej stronie. Przyp. autora.

tak — powiada — przeleżał, żem cisnęła chłopca
do wody. Lepiej, żeby się był utopił — dodała
stroskana matka.

Owóż chłopiec urodził się w białym czepcu.
Był to znak, że zjadzie kiedyś bardzo wysoko,
jeżeli nie na tron książęcy, to z pewnością pod
topór. Na wszelki wypadek rozsądna matka ob-
chodziła się z młodym Wilkiem jak z książ-
kiem. A nuż księciem zostanie!

Siadywała więc przy kołysce jednynaka po
całych dniach i nocach, huśtała go, pieściła i
hołubiła, jak to tylko matka potrafi, a gdy pod-
rósł, karmiła go samymi półgoscami i pierunka-
mi, których wyrobu nauczyli się później od na-
szych kobiet Niemcy toruńscy, chełpiący się dziś
przed całym światem, że to ich wynalazek. Ja-
ko żywo! Poświadcza to pod przysięgą wszystkie
*byłcie**) kaszubskie...

W pieszczołach i bezgranicznej swobodzie
rósł chłopiec na dzielnego, ale i swawolnego tro-
chę młodzieńca. Wilezy Gródek, czyli po kaszu-
sku, albo po pomorsku — *gare*, odwieczne gnia-
zdo rodu Wilków, po którym dzisiaj nie ma już
ani śladu, leżał nad jeziorem Raduńskiem.
Wiadomo dobrze, co tam za głębie są: strach
przed nimi zdjejmują nawet z daleka od brzegu.
Młody Mszczug — tak go wolano, choć na chrzcie
dano mu za patrona św. Marcina biskupa — pięć
razy topił się w tem jeziorze, zanim pływac na-

wyknał. Ale też potem szedł w zawody ze wszyst-
kimi szczupakami kaszubskimi.

Z drugiej strony Gródka rozciągał się gęsty,
nieprzebyty las dębowy, jeden z tych borów, któ-
rych potężne szczyty znachodzą się po dziś dzień
jeszcze tu i ówdzie na Kaszubach. W ostepach
tego lasu zaprawiał się młody Mszczug w my-
śliwskim rzemiośle pod okiem wuja swego, Der-
da, który uczył go, jak należy łisy chwytwać w
paści, a wilki w doły, jak należy strzelać ubija-
pactwo wodne i na oszczep bierze niedźwiedzia.

Stary Derd mruzczał tylko pod nosem, zado-
wolony, że nauka jego idzie w głowę siostrzeńca,
a nie w las.

I nie było już rzeczy, którejby go stary mógł
nauczyć. Mszczug chadzał już sam na najgrubsze-
go zwierzia i chwytał rybę w rękę w najniebez-
piecznie

enienie swej partji żywiłami niemiecko-konserwatywnymi, ale dla partji wiernokonstytucyjnej było to — samobójstwem.

Po długich traktowaniach z własnem stronnictwem i opozycją Salisbury objął wreszcie rządy w poniedziałek, o czym niezwłocznie zawiadomione zostały Izby. Na liście członków nowego gabinetu, którą Salisbury przedłożył królowej, znajdują się prócz wymienionych dawniej, jeszcze trzy nowe nazwiska, a mianowicie: ks. Richmonda, jako ministra handlu, wicehrabiego Cranbrooka, jako prezidenta Rady państwa, i Harrowbyego, jako lorda-kancelarza.

Na innem miejscu podajemy sylwetki członków ministerjum Salisbury, tutaj też wspomniemy jedynie o tych trzech, których wymieniliśmy wyżej. Wszyscy trzej są już mężami podeszłymi w latach. Richmond był już dawniej ministrem handlu, a pod Beaconsfieldem prezydentem tajnej Rady. Jest on bardzo lubianym przez królową i bywa przez nią używanym do poufnych misyj. Liczy lat 67.. Cranbrook jest od niego o cztery lata starszym. Był już trzykrotnie ministrem spraw wewnętrznych, ministrem wojny i ministrem dla spraw indyjskich, wreszcie prezydentem Rady indyjskiej. O Harrowby brak nam bliższych szczegółów.

Przyjście do steru władzy gabinetu konserwatywnego zmniejszyło kompromis pomiędzy Salisburyem i Gladstonem, na podstawie którego partja liberalna zobowiązała się nie stawiać nowym ministrom opozycji fakcyjnej. Times powiada, że konserwatyści nie nie przedsięwzięcia ważniejszego w polityce zagranicznej przed nowymi wicehrabiami, do czego widocznie Salisbury zobowiązał się musiał. Ze w ogóle kompromis pomiędzy Salisburyem i Gladstonem stanął, potwierdza Standard, przytaczając zobowiązania Gladstona, zamierzające jednak warunki, jakie ten ostatni postawił Salisburyemu.

Pierwszą czynnością urzędową lorda Salisburyego, jako ministra spraw zagranicznych, będzie wydanie cyrkularza do Thorntona, ambasadora angielskiego w Petersburgu, jak niemniej wszystkich innych reprezentantów Anglii za granicą. W cyrkularzu tym Salisbury wskazuje wyraźnie, że niema wcale zamiaru niweczyć polityki swych poprzedników.

O stanowisku, jakie zajmie Niemcy w obec nowego gabinetu w Anglii, piszą do Köln. Ztg. z Berlina:

"Byłoby pocieszającym, gdyby rokowania Anglii z innemi państwami, zostające obecnie w zawieszeniu, ukończone być mogły corychcely. O istotnej zmianie stosunku naszego do Anglii mowy być nie może, albowiem był od dawna przyjaznym. Spodziewaną zmianę w polityce Niemiec łączą zazwyczaj z kwestją afgańską. W sprawie tej należy jednak zauważyć, że Niemcy w sporze angielsko-rosyjskim nie zajęli wogóle żadnego stanowiska, że w sporze tym nie brali udziału i nie czynili usiłowań wzmieszania się do niego, że jednak oddawna wyrażali życzenie, aby Anglia pogodziła się z Rosją.

"Interes Niemiec w utrzymaniu pokoju europejskiego jest jeszcze dzisiaj ten sam, co przed 14. laty. Pówinno być jasnem, że zmiana gabinetu w Anglii, dążności tej zmienić nie może, należy się też spodziewać, że publiczna opinia nie zostanie zaniepokojoną sprzecznymi doniesieniami pism."

Podczas długotrwałej kryzys gabinetowej we Włoszech prasa włoska próbowała niejednokrotnie rozwiązać zagadkę, co właściwie Włochom czynić należy z zajęciem portem na morzu Czerwonym. Powagi wojskowe oświadczają się za ufortyfikowaniu Massawy. I tak jenerał Ricci, zastępca szefa sztabu jenerałego, pisze w *Opinione*: Włochy powinny tylko uczynić z Massawy drugi Aden, a będzie wszystko dobrze. Na to *Opinione* zauważa, że samo zajęcie Massawy nie może mieć żadnego znaczenia. "Massawa, jako cel, a nie środek, jest zbyt kłopotliwym — dodaje wspomniane pismo. Inne pisma sądzą, że wojna z Abisynią o terytorjum około Massawy, byłaby jeszcze mniej dającą się usprawiedliwić zbytkiem.

Doniesienia pism włoskich, jakoby kongregacja *de propaganda fide* nosiła się z planem założenia włosko-katolickich kolonii rolniczych w Stanach Zjednoczonych, okazują się nieprawdziwe. Wielu wprawdzie biskupów amerykańskich ofiarowało w porozumieniu z Towarzystwem kolonizacyjnem grunta na ten cel, kongregacja jednakże na projekt ten się nie zgodziła, ograniczając się jedynie do pieczy o kościoły potrzebne włoskim emigrantom.

Sytuacja w Madrycie, zwłaszcza przed załatwieniem kryzys ministerjalnej, była i jest dla rządu hiszpańskiego wcale nieprzyjemną. Lud burzy się tam co chwila, a w rozruchach ulicznych biorą udział głównie przepokupili i mieszkający przedmiem — żywi, jak wiadomo, najruchliwiejsi. Do zaburzenia spokoju publicznego dało hasło ogłoszenie ministra spraw wewnętrznych, konstatające istnienie cholery w stolicy. Stowarzyszenie "Unione mercantile" w Madrycie wezwało lud do urzędowania demonstracji przeciwko rządowi, któremu Towarzystwo rzeczono nie może przebaczyć, że oficjalnie proklamował cholera. Lud ruszył też, posłuszny wezwaniu na ulice, a sklepy z wyjątkiem aptek, zostały wszystkie zamknięte. Dzień minął dosyć spokojnie, ale pod wieczór tłum, zebrał się przed pałacem ministerstwa spraw wewnętrznych, poczęł wykrzykiwać: "Frezz z rządem!" Wtedy wystąpił żandarmerja i rozpadając zebranych, wielu raniła.

Powiadają, że oficjalnie przez rząd skonstatowanie cholery w Madrycie, które ten podobno nie ma wcale, miało na celu jedynie odwieść króla od zamiaru wyjazdu do Murcji, gdzie zaraza pochłania liczne ofiary. Tym sposobem chcieli mu przedstawić konieczność pozostania w Madrycie. Król dał się namówić do pozostania, gdy i wybitniejsi członkowie opozycji poczęli go do tego nakłaniać. Wtedy gabinet cofnął wniesioną już z powodu uporu króla dyktando.

Oddział powstańców bułgarskich, o którego potyczce z wojskiem tureckim donieśliśmy wczoraj, podzielił się na trzy mniejsze oddziały. Jeden z nich został niezwłocznie przez Turków rozbity, drugi rzucił się do Bułgarii, trzeci pierzchnął w kierunku Malesz. Mówią, że powstańcy mieli zamiar dotrzeć aż do Monastyrja i palić wszystko po drodze, aby zmusić ludność dołączenia się z nimi, albo do wyemigrowania.

Sprawy autonomiczne.

Gazeta urzędowa donosi w sprawie regulacji rzek galicyjskich:

Jedną z najważniejszych bieżących spraw krajowych, sprawa regulacji rzek galicyjskich, przeszła w dniu wczorajszym z okresu kombinacji

cy i niepewnych oczekiwań, w fazę wstępnych czynności wykonawczych, stanęła na gruncie realnych przygotowań i działań. Jak wiadomo czytelnikom naszym, ministerstwo oznajmiło, że zamierza w przyszłym Radzie państwa wznowić swój projekt regulacji rzek galicyjskich, a chcąc udaremnić z góry podniesiony przeciw dawnemu projektowi zarzut niedostatecznej podstawy technicznej i finansowej, dołączając do nowego projektu gotowe już techniczne projekty jenerałego. Na koszt tych robót przeznaczyło ministerstwo 60.000 złr. pod warunkiem, że fundusz krajowy przyczyni się kwotą 40.000 złr. Ponieważ Wydział krajowy przyjął na fundusz krajowy ten datę, przeto w myśl dalszego brzmienia restryktu ministerjalnego, namiestnictwo może zaraz przystąpić do robót technicznych. Wobec takiego stanu rzeczy, J.E. p. namiestnik polecił radcy budownictwa, p. Maciejowi Moraczewskiemu, opracowanie programu akcji technicznej, który wczoraj przedstawiony i z najpochlebniejszym uznaniem przyjęty został na konferencji delegatów rządu i Wydziału krajowego. W konferencji tej uczestniczyli, oprócz J.E. pana namiestnika i J.W. marszałka krajowego, ze strony rządu: starszy radca budownictwa i naczelnik rządowego biura technicznego, p. Setti, radca budownictwa Moraczewski jako referent, radca budownictwa z Krakowa p. Matula, a ze strony Wydziału krajowego: jego członek dr. Józef Wereszczyński i inżynier Jankowski.

Podajemy znakomity elaborat p. radcy Moraczewskiego w całości, gdyż daje on skończony obraz akcji technicznej, którą już jako zainaugurowaną uważać należy.

1. Uwzględniając okoliczność, że prace przedwstępne na Wiśle już się wykonywują, należy zarządzić także prace przedwstępne na następujących rzekach: a) na Dunaju od Zgłobie, b) na Wistoce od Miela, c) na Sanie od Jarosławia, d) na Dniestrze od Żurawna, e) na Strycie od wybiegu do Dniestru na górę.

Skończone prace przedwstępne na tych pięciu rzekach w tok wprowadzone zostaną, wydane będą bezwzględnie zarządzenia względem rozpoczęcia robót przedwstępnych na wszystkich innych rzekach, które wylizca §. 2. dawnego projektu regulacji rzek galicyjskich.

2. Roboty przedwstępne obejmować mają całą długość każdej rzeki wraz z jej najwęższymi i względnie najszkodliwsiemi dopływami. Gdy jednak doryczek rzek podkarpackich — a o tych tutaj wyrażenie mowa — rozgałęzia się, szczególnie w górnych częściach tak, że opracowanie pewnego, w stałe formy ujętego, choćby tylko jenerałego projektu uporządkowania podobnej sieci, lat kilku by wymagało, a nie miało doniosłego praktycznego znaczenia dlatego, że zanim przeprowadzono by wykonanie, znowu lat wielu wymagające, prace przedwstępne w skutek zmiany układów rzek i potoków, wszelką wartość straciły musza, przeto konieczną rzeczą jest traktować w inny sposób prace przedwstępne na biegu dolnym, a znow w inny na biegu górnym każdej rzeki.

3. Pod dolnym biegiem rzek pozakarpaccich, rozumie się mają następujące przesłanie: a) Wisła cała w obrębie Galicji, b) Sola pod Porąbką, c) Skawa pod Wadowicami, d) Raba pod Myślenicami, e) Dunajec do wybiegu Kamienicy wyżej Łańca, f) Wistoła pod Jaską, g) San do wybiegu Osawy, h) Wiskok pod Czudec, i) Dniestr pod Rozwadą, k) Stryc do wybiegu Oporu, l) Świca do wybiegu Mianki, m) Łomnica pod Angielów, n) Bystrzyca solotwińska pod Solotwinę — nadworniańska pod Nadwornę.

4. Podstawę jenerałego projektu dla dolnego biegu rzek stanowiąc będą:

A) mapy katastralne, zredukowane za pomocą pantografu na podziałkę 1:10.000 i zredukowane na miejscu co do biegu rzeki;

B) profil podłużny zwierciadła wody, dna i brzegów rzeki, oparty na niwelacji jenerałej na miejscu przeprowadzonej;

C) profile poprzeczne zdejmowane na miejscu w miarę potrzeby; nareszcie

D) badania, odnoszące się do chyżości i ilości przepływającej wody przy rozmaitych wodostanach, tudzież do ustanowienia normalnego przekroju każdej rzeki w rozmaitych jej przesłaniach.

Obliczenie kosztów, aczkolwiek nie będzie szczegółowe, odnosić się jednak ma do każdego obiektu z osobna.

5. Podstawę poglądowego projektu dla górnego biegu rzek stanowiąc będą:

A. mapy wojskowe fotolitografowane w przedziałce 1:25.000;

B. niwelacja jenerała, przeprowadzona na miejscu, z oznaczeniem uzyskanych kwot na planach sytuacyjnych;

C. badania, odnoszące się do jakości i ilości materiału, który górnym biegi i jego dopływy toczą i co do rodzaju i konstrukcji tam, zapor, ubezpieczeń i t. p., za pomocą których bieg rzeki czy potoku ustalić i możliwie największą część owego materiału dla dolnego biegu składować jeszcze w górach powstrzymać by można; nareszcie

D. badania, odnoszące się do niezbędnie potrzebnych zasobów.

Obliczenie kosztów będzie mogło być wykazane tylko sumarycznie, odnosić się ma jednak do każdej rzeki, rzeczek czy potoku z osobna.

Przybliżone koszty prac przedwstępnych tak oblicza program p. radcy Moraczewskiego:

Przyjmując się, że 21 techników, 5 geomeów i 10 rysowników pracować będzie rok nad temi robotami; z tego pół roku w polu, pół roku w kancelarii.

1) W biurze: 21 techników + 5 geom. = 26 po 4 zł. dziennie w biurze; 10 rysowników po 2 zł. dziennie, czyli ogółem przez 180 dni po 124 zł. co czyni 22.320 zł. 2) W polu: na technika lub geometrę przypada dyet 4 zł., polowego dodatku 2 zł., na figurantów, żerdzie, kołki i t. p. 4 zł., razem 10 zł. a więc, 21 techników + 5 geom. = 26 po 10 zł. dziennie w polu i 10 rysowników po 2 zł. dziennie czyli ogółem przez 180 dni po 280 zł., co czyni 50.400 zł. 3) Zakupno map katastralnych, wojskowych i instrumentów 7.000 zł. 4) Pantografowanie na akord 2.000 zł. 5) Materiały rysunkowe, lokale, ich obsługa i utrzymanie 3.000 zł. 6) Objazdy i rewizje wyższych urzędników technicznych i organów departamentu lasowego, remuneration 10.000 zł., razem 94.720 zł. Z rozporządzonego funduszu 100.000 zł. w rezerwie pozostaje 5.280 zł.

Wykonanie programu ujęte jest w następujących punktach programu:

1. Zakupno potrzebnych planów katastralnych i ich pantografowanie, które odda się w akord; zakupno potrzebnych kart fotolitografowanych w podziałce 1:25.000, zaangażowanie potrzebnej ilości techników.

2. Rektyfikacja planów pantografowanych

dolnego biegu na miejscu, niwelacja podłużna i zdjęcie profilów poprzecznych.

Ku temu celowi wysłać się najprzód 3 partje inżynierów i geomeów:

a) do Nowego Sącza — dla Dunajca i Wistoki;

b) do Przemyśla — dla Sanu, a później i Wistoki;

c) do Strycy — dla Strycy i Dniestru, a później i Świcy — następnie zaś jeszcze 2.

d) do Krakowa — dla Soly, Skawy i Raby;

e) do Stanisławowa — dla Łomnicy i obu Bystryc.

Oprócz tego tworzy się osoba 6. ruchoma partja dla badań chyżości i ilości przepływającej wody i ustalenia przekrojów normalnych.

3. Te same partje (5) przeprowadzą niwelację jenerałego górnego biegu, zaś 6. ruchoma partja zajmie się wedle wskazówek, na miejscu udzielić się mających, kwestii ustalenia materiału toczącego przez górny bieg każdej rzeki.

4. Dostarczeniem danych, tyjących niezbędnych założeń, zająć się ma w porozumieniu z departamentem technicznym, departament lasowy ek. namiestnictwa, znosząc się przytem z ek. dyrekcją domen i lasów i odnosnemi wydziałami Rad powiatowych.

5. Na podstawie materiałów, zebranych na gruncie, nastąpi ostateczne wygotowanie projektów i kosztorysów we Lwowie.

6. O postępie prac przedwstępnych winien ich kierownik składać co miesiąc sprawozdanie, przeznaczone dla ek. namiestnictwa i Wydziału krajowego.

7. Pożądaniem jest, aby ek. namiestnictwo upoważniło referenta budowlanych w departamencie technicznym z jednej a Wydział krajowy szefa departamentu kultury krajowej z drugiej strony, do bezpośredniego znoszenia się w sprawach prac przedwstępnych, przez co utworzy się potrzebna a bezpośrednia styczność między obu interesowanymi władzami, ułatwiająca każdej chwili, w razach zawisłych lub wątpliwych, możność wymiany zapamiętań między J.E. p. namiestnikiem a J.W. p. marszałkiem krajowym.

Na tem kończy się elaborat p. radcy Moraczewskiego. Zyczenie wyrażone w ostatnim punkcie co do bezpośredniego znoszenia się referentów namiestnictwa i Wydziału krajowego zostało za potrzebne uznane i przyjęte. Osiągnięte zostało także zupełne porozumienie co do jednoczesnego asygnowania kosztów, z zastrzeżeniem późniejszego rozrachowania w stosunku udziału państwa i kraju (60 proc. i 40 proc.)

Nowy gabinet angielski.

Podajemy biograficzne daty, dotyczące członków nowego angielskiego gabinetu.

Robert Artur Talbot Gascoigne Cecil markiz Salisbury, którego szczegółowy życiorys podaliśmy przed kilku dniami, dobiega lat 66. Studja odbywał w Eton i Oxfordzie. Do Izby gmin wszedł jako reprezentant z Stamford. W r. 1866 porucił mu Derby ministerstwo dla Indji, z którego to stanowiska ustąpił on w rok później, gdyż nie godził się na wniesiony przez swych kolegów bil reformy; w r. 1868 został parem, a roku następnego kanclerzem uniwersytetu w Oxfordzie. W r. 1874 porucił mu Disraeli ponownie ministerstwo dla Indji. Z końcem r. 1876 przybył do Konstantynopola na konferencję, które miały powstrzymać wybuch rosyjsko-tureckiej wojny. Mówiono wówczas, że szlachetny lord i jego małżonka, która na widok klejnotów żony Midhata baszy wykręła znane zdanie o łożach łożących na tych klejnotach, przestrzegają w Konstantynopolu roli, surowej lecz wspaniałomyślnej pary małżeńskie. Przy redagowaniu londyńskiego protokołu o kwestii wschodniej (31. marca 1877) brał lord Salisbury istotny udział. Energicznie jednak zajął się kwestją turecką, gdy objął w marcu 1878 tekę spraw zagranicznych, gdyż poprzednik jego, lord Derby, nie godził się z wojowniczym usposobieniem Disraeli. Brał on z lordem Beaconsfieldem udział w kongresie berlińskim i zawarł układ z Turcją o odstąpienie Cypru Anglii.

W wielu sprawach wewnętrznych stawiał lord Cecil jako przywódca konserwatystów w Izbie lordów stanowczą opozycję gabinetowi Gladstona; przypominamy tylko konflikt między obu Izbami z sierpnia 1884 z powodu iryjskiego bilu o dzierżawach. W końcu toczyły się między Salisburyem i Gladstonem rokowania w najświeższej walce dążącej do reformy wyborczej, które jak wiadomo, doprowadziły do kompromisu i do przyjęcia nowej ustawy wyborczej.

Nowy lord kanclerz Hardinge Giffard jest umiarkowanym konserwatystą i wyznaje utrzymanie zasad obywatelskiej i religijnej wolności.

Lord-przewodniczący tajnej Rady, Stafford Northcote, dotychczasowy przywódca konserwatystów w Izbie gmin, dobiega 67 lat. Był sekretarzem prywatnym Gladstona, gdy tenże był ministrem handlu (1859). W r. 1866 został sekretarzem państwa w ministerstwie handlu, 1867. sekretarzem państwa dla Indji, od r. 1874. do 1880. był ministrem finansów. Zarazem został członkiem Rady edukacyjnej. Northcote został wyniesiony do godności par.

W skutek tego odstąpił przywództwo stronnictwa Michałowi Hicks-Beachowi, który rozpoczął 48 rok życia. Hicks-Beach był przez krótki przeciąg czasu podsekretarzem w ministerstwie spraw wewnętrznych, od r. 1874. do 1878. szefem-sekretarzem dla Irlandji, następnie ministrem dla kolonii. Zostaje on kanclerzem skarbu.

Ryszard Asheton Cross, nowy minister spraw wewnętrznych, ma lat 62. Odbywszy studia w Cambridge, poświęcił się adwokatstwu i był za Beaconsfielda sekretarzem państwa dla spraw wewnętrznych.

Minister dla kolonii, pułkownik Fryderyk Artur Stanley, urodził się w r. 1841. Początkowo obrał karierę wojskową. W 17. roku życia wstąpił do gwardji grenadierów i służył do r. 1865. W admiralce został lorde, sekretarzem finansów w ministerstwie wojny za Beaconsfielda, a następnie był ministrem wojny do r. 1880.

Obecny minister wojny, Shmidt, ma lat 60. Był sekretarzem w ministerstwie skarbu od r. 1874 — 1877, następnie ministrem marynarki aż do objęcia rządów przez ministerstwo Gladstone'a.

Lord Randolph Churchill, nowy minister dla Indji, rozpoczyna 36 rok życia, jest więc najmłodszym ministrem w gabinecie Salisburyego. Posiada nieskazoną krew niebieską, jest synem szóstego księcia Marlborough i lady Londonderry.

Minister marynarki, Georg Hamilton, jest synem księcia Abercrom i ma 40 lat. Jest deputowanym z Middlesex.

Carnarvon, liczący lat 54, zostaje lordem-porucznikiem dla Irlandji.

Minister poczt, lord Manners, liczy lat 67 i jest synem księcia Rutland.

Walne zgromadzenie Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie.

Przechodząc do spraw innych Towarzystwa, należących do zakresu działania Rady nadzorczej, o niektórych z nich mamy zaszczyt zawiadomić szan. zgromadzenie.

1) W uznaniu zasług, jakie s. p. Henryk hr. Wodziecki położył jako I. dyrektor Tow. wzaj. ubezpiecz. w sprawach tej instytucji, pełniać ze znakomitą skutkiem ten obowiązek przez lat 24, przyznała Rada nadzorcza jednomyślnie pozostałej po nim wdowie hr. Wodzieckiej pensję dożywotnią i uchwaliła sprawić kosztem Towarzystwa portret s. p. H. Wodzieckiego do zawieszenia go w sali posiedzeń.

2) Rozstrzygnięto na posiedzeniach w listopadzie 1884. i czerwcu 1885. 33 spraw spornych, w takich wypadkach, w których poszkodowani od decyzji dyrekcyi odwołali się do Rady nadzorczej.

3) Załatwiono 32 podań Towarzystw zaliczkowych, które zgłosiły się do nas o pożyczki. Stan pożyczek udzielonych Towarzystwom zaliczkowym, pow. kasom oszczędności i Spółkom rolniczym, wynosił z dniem 31. marca 1885. roku 294.799 zł. 47 c.

4) Zawarta umowę z Bankiem hipotecznym co do ubezpieczenia nieruchomości, długiem hipotecznym tego banku obciążonych.

5) Zatwierdziła wybory na członków do Rady nadzorczej, dokonane w obwodach: bocheńskim, lwowskim, jasielskim, samborskim i stryjskim.

6) Z funduszu dyspozycyjnego Rada nadzorcza przeznaczyła na cele kółek rolniczych w Galicji datę 500 zł. Obok tego wobec ogólnych składek na dotkniętych powodzią udzieliła Rada nadzorcza na cel 1000 zł. Fundusz dyspozycyjny przekroczony został przeto o 500 zł. Rada nadzorcza wnosi, by na ten rok zgromadzenie ogólne wyznaczyło również fundusz dyspozycyjny w wysokości proponowanej przez komisję rachunkową.

7) Uchwałała wybudowanie obszerniejszej sali posiedzeń dla Rady nadzorczej i zgromadzenia ogólnego.

8) Uchwałała otworzyć przy reprezentacji lwowskiej oddział dla ubezpieczeń cerkwi, budynków parafialnych i innych. Z tego powodu okazało się wskazanem, wydawanie wyłącznie dla ubezpieczeń przez ten oddział pożyczek, o ile by tego żądano, polie w języku ruskim i polskim i powierzenie agencji dla takich ubezpieczeń jednemu z duszpasterzy gr. kat.

Mamy nadzieję, że tak członkowie, jak i Towarzystwo nasze z zawiazanych stosunków odniosą moralne i materialne korzyści.

9) Uzupełniła wybór delegatów w pojedynczych powiatach.

10) Zezwoliła na udzielenie subwencji dla 17 straż ogniowych ochotniczych, oraz na udzielenie pożyczek wielu gminom na zakupienie siłkawk i przyborów ratunkowych.

Z przyjemnością stwierdzić możemy, że Wydział krajowy i Rady powiatowe gorliwie w tym kierunku rozwijają działalność, składając gminy pojedyncze do zakupu siłkawk, co niewątpliwie wpłynie pomyślnie na zmniejszenie rozmiaru pożarów.

11) W roku bieżącym kończy się kadencja urzędowania wiceprezesa i jednego członka Rady nadzorczej, którego wybór ma być przez zgromadzenie ogólne dokonany.

Rada nadzorcza w myśl §. 85 statutu przedstawia szan. zgromadzeniu do wyboru: na wiceprezesa W. Apolinarego Hoppena, który jako wiceprezes od lat 14 zasiada w Radzie nadzorczej, a na członka Rady nadzorczej hr. Artura Potockiego.

12) Rada nadzorcza wydzieliła na fundusz emerytalny odpowiednie kwoty z pozostałości w pojedynczych działach — i udzieliła dyrekcyi, urzędnikom i sługom towarzystwa odpowiednie remuneratione.

Oto jest sprawozdanie, które mam zaszczyt w imieniu Rady nadzorczej szan. zgromadzeniu przedstawić, prosząc, by je do wiadomości przyjęła raczyło i zatwierdziło również propozycje, które Rada nadz. szanownemu zgromadzeniu przedkłada.

Po odczytaniu sprawozdania, przyjętego przez zgromadzenie ogólne oznakami żywego zadowolenia, przedstawia prezes zgromadzeniu ogólnemu p. Zenona Słoneckiego jako obranego I. dyrektora, hr. Fran. Mycielskiego jako zastępcę I. dyrektora, hr. Karola Scipio jako zastępcę II. dyrektora. Skrutatorowie ogłaszają wynik wyboru wiceprezesa i jednego członka Rady nadzorczej. Wybrani zostali w myśl wniosku Rady nadzorczej p. Apol. Hoppen wiceprezesem, hr. Artur Potocki członkiem Rady nadzorczej, obadwaj do kadencji, kończącej się w roku 1891.

Po ogłoszeniu wyniku wyborów zabiera głos p. Brzozowski, stawiając następującą interpelację: Doszło do wiadomości ogólnego zgromadzenia, że kilku członków Rady nadzorczej złożyło swoje mandaty... fakt ten budzi powszechne zdziwienie i ogólne zgromadzenie czuje się być w prawie prosić w tej mierze o wyjaśnienie prezesa Rady nadzorczej.

Prezes Starowiejski odpowiada: Jakkolwiek ze stanowiska urzędowego nie mogę dopuścić rozprawy nad tym przedmiotem, łączącym się z kwestją wyboru dyrektorów, to winniem oświadczyć, że fakt ten rzeczywiście zaszedł. Powód złożenia mandatów przez członków Rady nadzorczej nie odnosi się jednak do interesów i spraw zasadniczych Towarzystwa, lecz odnosi się jedynie do sposobu wyboru zastępców dyrektorów Towarzystwa. Mogę jednak jako przewodniczący zapewnić szanowne zgromadzenie, że wybory te odbyły się prawidłowo.

P. Brzozowski, zabierając głos ponownie, stawia następujący wniosek: Ponieważ prezes zapewnia nas, że nie zasadnicze sprawy Towarzystwa spowodowały niektórych członków do złożenia mandatów, ponieważ działalność członków ustępujących jest dla instytucji ze wszelkich miar pożądaną, sądzę przeto, iż trafię do przekonania całego zgromadzenia, jeżeli postawię wniosek, abyśmy przy powstaniu uprosili ustępujących członków, by swą wielce cenną i pożyteczną działalnością Towarzystwo nadal wspierać zechcieli, od złożenia mandatów odstąpili, i powierzoną im przez wyborców godność członków Rady nadzorczej nadal piastować raczyli.

Zgromadzenie ogólne wniosek ten jednomyślnie przyjmuje.

Poem imieniem członków, którzy złożyli mandaty, oświadcza p. Dembowski: Złożyliśmy rzeczywiście mandaty, uważając krok ten jako potrzebny. Ze względu jednak na tak jednomyślnie życzenie zgromadzenia ogólnego, cofamy nasze rezygnacje, gdyż dalsze trwanie przy powziętem postanowieniu byłoby brakiem karności i

brakiem poszanowania jednomyślnie objawionej woli szan. zgromadzenia ogólnego.

Zgromadzenie ogólne przyjmując oświadczenie to oklaskami, a wiceprezes Hoppen w imieniu Rady nadzorczej dziękuje członkom cofającym swe rezygnacje.

Program

XIV. walnego zgromadzenia Towarzystwa pedagogicznego w Przemyślu w dniach 16., 17. i 18. lipca 1885.

Celem uroczystego przyjęcia i serdecznego ugoszczenia uczestników XIX. walnego zjazdu Towarzystwa pedagogicznego zawiązał się w Przemyśle pod przewodnictwem burmistrza miasta komitet miejscowy, który dla podziału pracy zorganizował trzy odrębne komisje, jak: obiadową, kwatunkową i wycieczkową. Komitet przyjęcia funkcjonować zacznie d. 15. lipca po południu i powita uroczystie uczestników zjazdu za przybyciem pociągu wieczornego lwowskiego. Komitet kwatunkowy rozda na peronie uczestnikom zjazdu w kopertach bilety na mieszkania i obiady, i zajmie się rozmieszczeniem gości. — Wieczorem o 9. godzinie puszczone będą wianki na Sanie; w razie niepogody odbędzie się koncert w sali teatralnej na Zamku.

Dnia 16. lipca rano o godz. 9. uroczyste nabożeństwo w katedrze rzymsko- i grecko-katolickiej i w nowej synagodze, poczem nastąpi I. posiedzenie XIX. walnego zgromadzenia w sali ratuszowej. Po powitaniu zgromadzenia przez reprezentantów: miasta, powiatu, duchowieństwa i miejscowego nauczycielstwa, nastąpi zagajenie zgromadzenia przez prezesa, Tow. pedagogicznego.

Obiad o godz. 2. w lokalnościach, na biletach obiadowych wymienionych. O godz. 5. po południu festyn na Zamku, a o godzinie 7 1/2, przedstawienie przemyskiego Towarzystwa dramatycznego na górze zamkowej.

Dnia 17. lipca o 8. godzinie rano II. posiedzenie; o godz. 2. obiad; po południu wycieczka w okolice Przemyśla, której program i warunki uczestnictwa później podane będą.

Dnia 18. lipca rano o godz. 8. III. posiedzenie walnego zgromadzenia. O godz. 2. uczta pożegnalna, urządzona przez Reprezentację miasta Przemyśla na cześć uczestników zjazdu na górze zamkowej.

Członkowie Tow. pedagog. pragnący wziąć udział w tegorocznym walnym zjeździe, raczą się zgłosić do Zarządu tego oddziału, do którego przynależą, (członkowie zaś od działu lwowskiego wprost do Zarządu głównego Tow. pedagog. w Lwowie, ul. Pańska 1. 9) i przelać (za przekazem pocztowym) należytość udziałową w kwocie 1 zł. 50 c., podając dokładny i czytelny adres.

Zarząd główny prześle w pierwszych dniach lipca uczestnikom zjazdu karty uczestnictwa, uprawniające do zniesienia ceny jazdy na kolejach galicyjskich. Komitet miejscowy przemyski postara się o bezpłatne umieszczenie gości, a nadto otrzyma każdy uczestnik bezpłatnie bilety na 2 obiady i na uczcie pożegnalną.

Ponieważ komitet miejscowy trudnemu swemu zadaniu należytego umieszczenia i ugoszczenia uczestników zjazdu tylko w tym razie podołać może, jeżeli uczestnicy wcześniej się zgłoszą, przeto uprasza Zarząd główny o jak najwcześniejsze zgłaszanie się (już w ciągu czerwca), nadmienając, że z dniem 6. lipca b.r. zamyka stanowczo listę uczestników.

Spis imienny uczestników ogłaszany będzie w *Szkole*, jak w latach poprzednich.

Wraz z kartami uczestnictwa prześle Zarząd główny uczestnikom zjazdu ewentualne karty legitymacyjne na kolej.

Porządek dzienny walnego zgromadzenia ogłosi Zarząd główny w *Szkole* i w dziennikach publicznych w terminie, przez statut ustanowionym.

We Lwowie dnia 19. czerwca 1885.

Z Zarządu głównego Towarzystwa pedagogicznego. U w a g a. Komitet przemyski czyni usiłowania, aby zorganizować z Przemyśla po zjeździe wspólną wycieczkę z wszelkimi ułatwieniami do Pesztu na wystawę.

Kronika miejscowa i zamiejscowa.

Lwów d. 25. czerwca.

* Stan powietrza. Obserwatorium szkoły politechnicznej donosi:

Wczoraj przedpołudniem niebo się wypogodziło, dziś z rana mieliśmy deszcz chwilowy. Średnia temperatura dnia była 20,5 C., najwyższa 25,5, najniższa w nocy 16,5.

Przedstawiamy więc na wzmacnianie, że w sprawie tej przesłuchiwali wczoraj sędzią śledczy p. Antycha jako świadka współpracownika naszego p. Zygmunta Frylinga. Dotychczas nie zacytowano jeszcze do sądu obwołanych. (Nam dotychczas o tem nie wiadomo; redaktor bowiem naszego piśm., jakkolwiek ma być owym głównie obwołanym — nie był w sądzie przesłuchiwany. Przyp. red.)

Konfiskata. Donieśliśmy już o skonfiskowaniu drugiego wydania słynnej broszury p. Antoniego Dąbcańskiego „Die rutenische Frage in Galizien“ (pierwsze wydanie wyszło w r. 1848, po niemiecku i po polsku, drugie wydrukowano obecnie tylko w 80 egzemplarzach dla majomnych autorów). Odtóż ciekawą rzeczą jest, że p. Dąbcański przesłał był swoją broszurę dr. A. Bachowi, ministrowi spraw wewnętrznych, od którego otrzymał list własnoręczny, który według przesłanego nam oryginału dosłownie opiewa: „Wielmożny Panie! Wynurzając Panu moje serdeczne dzięki za uprzejme przesłanie Jego broszury, dotyczącej kwestji ruskiej w Galicji, dołączam szczerze zapewnienie, że z całą uwagą zajmę się tym ważnym przedmiotem. Chciej WPan Dobr. przyjąć zapewnienie szczególnego szacunku, z jakim się piszę Jego uniżonym A. Bach. Kromieryż d. 22. grudnia 1848.“

Jak wiadomo, broszura ta spowodowała przerwanie sądowej służby p. radcy Dąbcańskiego. Wszelako jeszcze po wydaniu jej, przez cztery lata, a więc w czasie najcięższej reakcji, stężył jeszcze przy apeliacji, i kwieszkowano go z potow. penacji po zastąpieniu dr. Bacha z ministerstwu, gdy udała się do Wiednia uniżnie w tym celu wysłana deputacja, do której należeli ks. Kunziński, p. Sosnowski i inni. *Haben sua fata libelli.* Za czasów konstytucyjnych drugie wydanie broszury skonfiskowano.

Uroczystość welehradzka. Krakowski komitet pielgrzymki welehradzkiej wyjechał w dyrekcyj kościółki Północnej znaczne zniżenie. Droga z Krakowa do węg. Hradysza kosztować będzie: II. klasa tam i napowrót 9 zł. 99 ct., III. klasa tam i napowrót 6 zł. 66 ct. Pielgrzymi wyruszą osobnym pociągami, który przyjmować będzie uczestników pielgrzymki na stacjach Krzeszowice, Chrzanów, Oświęcim, Dziedzię i Bogumini. Komitet krakowski otrzymał wiadomość od komitetu miejscowego w Welehradzie, w skutek której okazało się potrzebnym, aby termin wyjazdu pielgrzymki polskiej został odłożonym do 12. lipca, właśnie na czas, w którym Najprzew. ks. nuncjusz Ojca św. zapowiedział swoją obecność w Welehradzie. W sobotę ogłosił komitet w dziennikach krakowskich niedoświadczalnie najdokładniejsze szczegóły wyjazdu i programu podróży.

Zareczyny. Onegdaj odbyły się zareczyny p. D. Malinowskiego c. k. adjuktka sądu, z panu Marją Bogdanowicz, córką byłego starosty i Honoraty z Szyszmanowskich.

Doktorat. P. Izaak Kohl, rodem ze Słonecznicy, w Galicji, otrzymał na uniwersytecie Jagiellońskim stopień doktora praw.

Maturzystka. Panna Zofia Okuniewska, córka lekarza z Kimpolung, złożyła w tych dniach egzamin dojrzałości w tutejszym gimnazjum ruskim. Dla uczęszczania wszakże na uniwersytet, musi wprzód otrzymać pozwolenie ministerstwa oświaty.

P. Kruszyński Kajetan współwłaściciel cuknierni przy ul. Jagiellońskiej, prosi nas również o zanotowanie, że nie pozostaje w żadnych stosunkach z owym p. Kruszyńskim, który wysłał gratulacje do Petersburga podczas tamtejszych uroczystości metodystycznych.

Diagrodna. Bada miejska w Wilnie, zwołana na posiedzenie nadzwyczajne, ofiarowała dla pogorzelców grodzieńskich 4000 rsr. oprócz tego członkowie tejże Rady, urządzili między sobą składkę, która przyniosła 700 rubli. — W Petersburgu zbierają na ten cel składki, przeważnie żydzi *Journal de St. Petersburg* otrzymał od osoby niewiadomej 300 rsr. dla pogorzelców; dzierżawca ogródka „Aleksandra, urzędnika wieczór muzykalno-teatralny; pastor anglikański w Kronstadtzie oddał się listownie do lorda-majora Londynu z prośbą o wezwanie Anglików do ofiar na pogorzelców — a Lwów? a Lwów?!!

Losowanie posagów odbyło się wczoraj w kościółku św. Zofii, w obecności około 2000 panien, albo samych losujących, albo też przybyłych tylko z ciekawości. Pierwszy posag 3994 zł., wyliczając 13. losująca Franciszka Merwart, urodzoną w r. 1869 sierotą po piekarniku, wychowaną w Zakładzie św. Kazimierza. Drugi posag, 300 zł. przypadł 138. losującej, Marii Dydakiej, córce krawca, urodzonej w roku 1866. Trzeci posag 600 zł., wylosowała (590. z rzędu) Eufrozyna Kudzy, córka dozorczy więziń, urodzona w r. 1873. Ostatni los, wynoszący 84 zł. dostał się 940. losującej Jadwidze Winnickiej, z zakładu św. Kazimierza.

Wypadek w cyrku. Wczorajsze przedstawienie cyrkowe zakłócone zostało nieszczęśliwym wypadkiem. Podczas ewolucji konnych panna Medea Sidoli tak nieszczęśliwie skoczyła, że upadła na tawki pierwszego rzędu, kładąc się o rure ga-

zową w głowę, koło ucha. W miejscu, gdzie p. Medea Sidoli upadła, siedziała artystka teatru warszawskiego, przybyła do nas na gościnne występy, panna Wisnowska. Panna Medea z bólu, a panna Wisnowska z przerażenia zemstała. Wszczęł się popłoch, zjawił się lekarz i p. Medę przeniesiono do garderoby, a p. Wisnowskę tymczasem oduciono. Przedstawienie na chwilę kilkanaście przerwano. Po kwadransie, na liczne domaganie się publiczności, niepewnie, czy wypadek nie pociągnie za sobą gorszych następstw, ukazała się panna Sidoli. Rana nie jest niebezpieczną i za dni kilka p. Medea będzie mogła znowu występować.

Nowy urząd pocztowy otwarty zostanie 1. lipca r. b. w Żaleszanych, powiecie tarnobrzeżskim.

Między Austro-Węgrami i Wielką Brytanią doszło do skutku porozumienie co do zaprowadzenia wspólnych przekazów pocztowych i nadawania listów pieniężnych. Umowa ta wejdzie już w życie w sierpniu r. b.

Deszcz ze śniegiem padał w ostatnich dniach w Zakopanem.

Grad uszkodził w znacznej części ziemio-plody w gminach powiatu nadworniańskiego, Majdanie górny i Strymbie. Likwidację szkody zarządził.

Rzemieślnikowi-patrjocie, jak donieśliśmy wczoraj, ofiarował Zakład zdrojowy w Truskawcu bezpłatną kurację i mieszkanie. Może kto z łaskawych dobroczyńców, zechce przyczynić się drobną ofiarą na ułatwienie podróży nieszczęśliwemu.

Składka Dla schorzałej i pracowitej przemytnicy wdowy po czeladniku rymarskim, obciążonej pięciorgiem dzieci złożyli pp. Domański 5 zł., W. Z. 1 zł.

Dla chorego rzemieślnika-patrjoty przy ul. Pilnickiej 1. 8 złożył p. W. Z. 1 zł.

Jutro w piątek d. 26. czerwca: św. Jana i Pawła; — św. Elyseja prep.

Wiadomości policyjne z d. 24. czerwca, b. r. Zgubiono o arkusz kuponowy od 4-prc. listu zastawnego galic. Tow. kred. ziemskiego Ser. III. nr. 17191 na 1000 zł., pierwszy kupon płatny 30. czerwca b. r., pięć losów Czerwonego krzyża Towarzystwa węgierskiego, kartki zastawnicze banku ruskiego nr. 73410 na srebr. damski zegarek za 2 zł. i do 1. 73801 na srebr. zegarek z łańcuszkiem za 1 zł. zastawionym.

Zakwestjonowano duży kufer szarem płótnem w różowe i niebieskie kratki obkrojony, z dwoma miejscami zamkami, z jakiejś kradzieży pochodzący, i kłótkę z kluczykami.

Teatr, literatura i muzyka.

Repertuar teatralny. Dzisiaj we czwartek dnia 25. b. m.: Ozwarty gościnny występ Marii Wisnowskiej, artystki teatrów warszawskich. Pierwszy występ p. Sobiesława, artysty teatru krakowskiego: „Nasi sprzymierzeńcy“, komedia w 3 aktach z francuskiego przez P. Moreau. Jutro w piątek na dochód ubogich m. Lwowa: „Fiedora“, dramat w 4 aktach Wiktorina Sardou. Drugi występ p. Sobiesława artysty teatru krakowskiego.

Z teatru. Onegdaj dawano „Dwa Światy“ Oktawa Feuilleta z panną Wisnowską w roli Bianki do Guy-Chatel. Publiczność zebrała się licznie, miała na co patrzeć i czego słuchać z prawdziwym i głębokim zadowoleniem, ale dobry efekt i dzieła autorów i gry artystów postarano się znowu pisać o ile można przekłócić rozkładzie przedstawienia, które się wlokło od wpół do ósmej do trzy kwadranse na dwadzieścia, a więc cztery godziny i kwadranse! Wyjątkowo coś podobnego można znowu, ale ciagle — bynajmniej! Nie należy bowiem zapominać, że nie jesteśmy w żadnym wielkim mieście, ale tylko we Lwowie, który mimo swej rozległości jest pod względem swych urządzeń liczą miesięcznie zaledwie; że u nas wracać do domu po północy jest nieraz dosyć trudno, bo na wielu dalszych ulicach już prawie światła nie ma; że z kolacją przed teatrem zatawić się niepodobna, a po północy jest już zapóźno, gdyż kto jada w domu to dlań spory ambaras, a kto musi jadać w restauracjach, to o tej godzinie już prawie nie dostanie; zresztą, tak restauracje jak cukiernie są u nas w ogólności tylko do północy otwarte. A co dopiero mówić o tym, że teatrzyk nasz nie posiada żadnego foyer i że tym sposobem jedli meczczyźni, szczególnież żni, mogą od czasu do czasu ruszyć się z miejsca, jeżeli na cygarach itp., to kobiety muszą przez całe kilka godzin być przykute do miejsca i siedzieć ze skurczonymi nogami w swych krzesłach, co widocznie może być tylko dla osób silnych i zdrowych i co w każdym razie wychodziłby poniekąd na fizyczną chłostę, jaką niekiedy zdolny jest wytrzymać. Reforma pod tym względem jest zarówno w interesie publiczności, jak i w interesie samego teatru, bezwzględnie konieczna.

Co do gry artystów. palma wieczoru przypada p. Woleńskiemu, który nie tylko nie był sam

sołą na scenie, ale co lepiej, był prawdziwym markizem Guy-Chatel takim, jakim go mied chciał autor. P. Żelazowski jako Jerzy Morel, wcielił reprodukcją żywym swego Filipa, właściciela kuźnicy, zarówno w postaci jak w akcji, aż do swego zwykłego wykrzyknika „ah!“ w punkcie kulminacyjnym. Wiele było bardzo dobrze, jeno nie nowego. Panna Wisnowska z niewielkiej ale ważnej roli Bianki wyszła bardzo pięknie, tak jak się godziło na jej talent i inteligencję. Ale to tylko co do treści. Co zaś do formy, to panna W. żadnych nie zrobiła postępów: tak samo jak poprzednio ma poczucie stroju, ale nie ma poczucia ubrania; tak samo uosi za małe suknie a za wielkie peruki i tak samo wreszcie jak dawniej, zamiast łagodzić i harmonizować nieregularne swery i kształty, jeszcze je więcej pusze albo psud dozwala, np. przez zbyt wielkie oczy, zbyt długie binyty. Byłoby więc z korzyścią dla sztuki, gdyby ta talentowana artystka i pod tym względem usuwała przeszkody po swej drodze, którą tak świetnie rozpoczęła i po której szła już tak wysoko jak dzisiaj. Do całości dobrego przedstawienia wiele się przyczyniła pani Żelazowska jako Ludwika, pani Aspergerowa jako hrabina de Peumarche, tudzież p. Ruszkowski i Walewski, pierwszy jako syn a drugi jako wnuk tejez, p. Hierowski, który w ostatniej chwili podjął rolę Hoela, wreszcie pp. Piaseccy i p. Wysocki.

Zarys kopalnictwa naftowego, podczelnik dla urzędników kopalń naftowych, dzieło premiowane na konkursie, a napisane przez inżyniera M. Maślankę w Stanisławowie, wyszło właśnie z druku dzięki hojnej subwencji, przez Wydział krajowy udzielonej i jest do nabycia u autora po cenie 3 złr. 50 ct. Książka ta zaspokoi dawno odczuwaną potrzebę nie tylko fachowych wiertaczy, ale i ludzi interesujących się w ogóle eksploatacją kopalń naftowych, a więc przedewszystkiem niefachowych właścicieli kopalń i kapitalistów. Druku 16 arkuszy, tablic litografowanych u Wirtza w Darmstadtzie 13 z 223 rysunkami. Autorowi należy się istotne uznanie za gorliwość, z jaką wydawnictwo przeprowadził i za ustanowienie stosunkowo nadzwyczaj niskiej ceny dzieła. O treści onego wyrokowała w swoim czasie komisja fachowa, powołana przez Wydział krajowy do oceny rekopisów konkursowych, i objawiła swoje zdanie udzieleniem nagrody 300 złr. i zawotowaniem znacznej subwencji na wydawnictwo.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Sprawozdanie o stanie urodzajów we wschodnich powiatach Galicji ułożone z raportów statystycznych Towarzystwa gospodarskiego. *)

W początku czerwca nadzwyczajna posucha, trwająca przez przeciąg całego dwóch tygodni, obudziła wszędzie obawę o urodzaje. Mianowicie jare zasiewy znacznie ucierpiały. Ziemia w wielu miejscach popękała od gorąca i stwardniała jak opoka. Gdziekolwiek pokazała się nawet rdza na pszenicy. Posucha zaskoczyła też łąkom i miejscami trawę wypaliła. Pędraki gniedzą się w zbożu i podjadają korzenie. Najwięcej szkody wyrządziła posucha w okolicach górskich. Nie będzie tam ani owsa, ani paszy dla bydła. Pastwiska górskie wypalono, a bydło wypędzone na paszę na poloniny, wraca wychudłe. Krowy i owce po szalaszach mleko straciły i marnieją z niedostatku pożywienia. Z 11go na 12ty czerwca był znaczny przymrozek, który zwarzył nać kartoflana, hreczkę, tudzież fasolę i inne jarzyny po ogrodach, zwłaszcza w całym pasie podgórnym.

Rzepak z powodu ciągłych przez cały maj deszczów i zimna, bardzo źle okwitł, strącił mało, łądoga zezniala, tak, iż w ogóle biorąc, zaledwie na połowę zwykłego zbioru, pomimo nadziei początkowych, liczyć można. W Sanockiem i Złoczowskiem, koło Wojniłowa, Zbaraża i w Kołomyjskiem, wszędzie rzepak średni. Lepiej udał się miejscami na Podolu, koło Horodenki i Jezierzan.

Pszenica wszędzie nadzwyczaj bujna. W wielu bardzo miejscach obawiają się, aby nie wyległa, tam nawet, gdzie ją po dwakroć zżyzniano. Posucha nawet dwutygodniowa nie powstrzymała bujności; ale w niektórych okolicach padła rdza, zwłaszcza na banatę, skutkiem czego nie można się tam spodziewać pełnego ziaru i namolności. W ogóle jednak urodzaj na pszenię zapowiada się dobry. Banatka, w kłosy wysypała, kwitnie. Sandomierka kłosować zaczyna. W Zbarskiem robaki podjadają w korzeniu, ale ani rdzy, ani śniedzi dotychczas tam jeszcze nie spostrzeżono. Rdzę na banatę zauważono w Brzeżańskiem, w okolicach Skalat, Jezierzan, Jazłowa, Uścieczka, tudzież w Sanockiem, koło Bukowa i Brzozowa.

Pszenica jara w okolicach górskich średnia.

Zyta w ogóle dosyć mizerne. Wczesne poprawiły się i dobrze odżyły, ale późne w wielu miejscach przeorano pod hreczkę.

*) Przedruk wzbroniony przez autora.

Jęczmiona teraz dopiero nabierają koloru i bujności na rolach pulchnych. Na mniej wyrobionych przyluszone chwastami, marnieją. W wielu okolicach podjadki niszczą bardzo, mianowicie w okolicach Radymna, Wysocka, na prawym brzegu Sanu, w Samborskiem, gdzie z tego powodu nawet dużo przeorano, koło Wojniłowa i w Złoczowskiem, koło Krasnego. W ogóle jęczmień w tym roku średni, i nie obiecuje dobrego plonu.

Owasy przeważnie nieźle wyglądają, mianowicie wczesne. Późne zmierzniały i żrądy przez posuchę. W ogóle są średnie, a na rolach bujniejszych miejscami chwastami przyluszone.

Groch przeważnie dobry, wyjąwszy po gruntach niskich, gdzie wymókł. Późne grochy są rzadkie.

Bób i bobik bardzo dobre miejscami, mianowicie na Podolu, chrząszcz czerwcyk psuje liście i kwiat.

Wyka, gdzie nie wymokła, dobra. Hreczka w schodzi rzadko z powodu posuchy. Wczesniej siane, wziędy. Przymrozek d. 12. b. m. wiele hreczki zwarzył.

Kukurudza wczesnie siana i źle i rzadko powschodziła. Wczesne słoty i zimna wiele zepsuły. Późniejsze pięknie wyglądają, ale mało jest nadziei, aby dożyły do jesieni. Posucha nie dozwalała w porę obrobić.

Konieczny już kosza. Po większej części piękna zwłaszcza z glinach, lecz mało podrośla, bo posucha wzrost powstrzymała. W okolicach Horodenki myszy wiele zniszczyły.

Mięszanki miejscami mocno chwastami zarosły.

Len i konopie rosną powoli z powodu posuchy.

Kartofle wczesnie zasadzone ucierpiały wiele od słoty i przymrozków. Późniejsze z powodu posuchy też powchodzą. Posucha też nie pozwala podgartywać ich w porę.

Buraki z powodu posuchy nie dają się należyte obrobić i z chwastów oczyścić.

Kapusty wiele zginęły przez spiekotę, a nasadzać na nowo z powodu posuchy nie było można.

Fasola po ogrodach wymarzała na przymrozkach.

Chmiel poprawia się i lepiej rośnie. Do połowy tyk już siega.

Tytoniu sadzić posucha nie dawała. Łaki średni plon obiecuje. Na suchych trawach mała. Na zamulonych zeszłoroczna powódź rzuciła się chwasty zamiast siana. Miejscami rozpoczęto już sianokosy przy sprzyjającej pogodzie.

Robotnika dotychczas łatwo było dostać po cenie niskiej, z powodu bardzo ciężkiego przedwzrostu. Ostatnimi dniami, gdy zaczęto podgartywać kukurudzę, cena robotnika nieco się podniosła. Przeciętnie płacono 15 — do 20 ent. w a. robocznę pieszą. Obecnie płaci się 20 do 25 ct. jak do okolicy. W Kołomyjskiem koszar kosztuje 40 ent. Pomiedzy ludnością niedostatek wielki, wlosianie zapożyczają się gdzie i jak mogą; przedtem na zasiew, teraz na wyżywienie siebie i rodziny.

Bydło niedzne, dotąd nie może przyjść do siebie po złem przeziwaniu. Wiele jest zamotyliczone z przyczyny zamulonej paszy przeszlorocznej.

Telegramy targowe z dnia 24. czerwca:

Wiedeń: Pszenica za 100 kilo — zł. do — zł.; żyto — zł. do — zł.; okowita 28.75 do 29. — zł. Psaszi: Pszenica za 100 kilo na wiosnę 8.72 do 8.74 zł.; rzepak na sierpień-wrzesień 12.37 do 12.50 zł. Berlin: Pszenica żółta na czerwiec-lipiec 166.75; żyto — m.; okowita 42.60 m.; olej rzepakowy —. Paryż: Mąka za 159 kilo 46.10 franków; olej rzepakowy — fr.; okowita — fr.

Nafta Wiedeń d. 24. czerwca: — zł. do — zł. Brama loco 725. — Hamburg loco 720. — na czerwiec 710. —, na sierpień-wrzesień 750. —; Antwerpia na czerw. 18. — Nowy-York: 8. —; Filadelfia 7 1/2.

Ostatnie wiadomości.

Na odbytem w poniedziałek zebraniu socjalistów w Frankfurcie nad Menem przyszło do gwałtownego starcia pomiędzy partją umiarkowanych a radykałami. Zgromadzenie zostało rozwiązane.

Wyjazd cesarza Wilhelma do Gastein ma nastąpić z początkiem lipca.

Zarówno *Pall Mall Gazette*, jak i *Saint James Gazette* konstatują, że tylko wskutek bezpośredniej ingerencji królowej zdołał Salisbury zawrzeć kompromis z Gladstonem. *World* dowiaduje się, że ambasador rosyjski w Londynie, Staal, otrzymał instrukcje natchyniastowego zażądania wyjaśnień, jak tylko nowy gabinet przyjdzie do steru. Gdyby Salisbury odmówił wyjaśnień, Staal ma opuścić Londyn(?).

Pomimo załatwienia kryzysu ministerjalnej w Hiszpanii, zdaje się być niemiennikową rekonstrukcja gabinetu. Bądź co bądź, ministerjum Canovasa nie da się długo utrzymać.

Telegramy „Gazety Narodowej“.

Budapeszt d. 24. czerwca. Międzynarodowa konferencja w sprawie zimowego planu jazdy na rok 1885/86 została dziś otwarta. Na konferencji tej reprezentowanych jest 74 rządów kolejowych. Wniosek jeneralnej dyrekcji austriackich kolei państwowych, aby termin zaprowadzenia kalendarzowego zimowego planu jazdy oznaczyć na dzień 1. października, przyjęty 43 przeciw 24 głosom. Przyszłe posiedzenie tej konferencji odbędzie się d. 20. stycznia 1886 r. w Hamburgu.

Londyn d. 24. czerwca. Hart Dyke zamianowany został starszym sekretarzem dla Irlandji, a Plunkett ministrem robót publicznych.

Morning Post donosi, że Wolff udać się ma jako nadzwyczajny poseł i umocowany minister Anglii do Egiptu.

Londyn d. 24. czerwca. W Izbie posłów odczytał Gladstone korespondencję swoją z Salisburyem, z której się okazuje, że Gladstone dał zapewnienia ogólne, ale określonych przyrzeczeń do ostatka odmówił. Na opróżnione skutkiem utworzenia nowego gabinetu mandaty będą rozpisane nowe wybory. Izba odczytała się do jutra.

Rzym d. 24. czerwca. W Izbie posłów oświad-

czył Depretis, że król poruczył mu utworzenie nowego gabinetu, czego się też on podjął. Izba posłów zatwierdziła etat przychodów, gdyż opozycja także głosowała.

Paryż d. 24. czerwca. Vuitry, były minister za cesarstwa, umarł.

Madryt d. 24. czerwca. Ministrowie Canovas i Romero wyjechali do Murcji, gdzie wczoraj 99 osób na cholerę zmarło.

Lisbona d. 24. czerwca. Stan zdrowia portugalskiego króla pogorszył się.

TEATR hr. SKARBKA

pod dyrekcją Jana Dobrzańskiego.

We czwartek dnia 26. czerwca 1885.

Ozwarty gościnny występ Marii Wisnowskiej artystki teatrów warszawskich.

Pierwszy występ p. S. biestawa artysty teatru krat.

Nasi sprzymierzeńcy

komedia w trzech aktach z francuskiego przez P. Moreau.

Początek o godzinie w pół do 8mej wieczorem.

POCIĄGI KOLEJOWE.

Ze Lwowa odchodzą:

	*10.46	4.05	—	5.3	† 2.5
Do Krakowa	10.47	* 5.58	—	12.35	† 4.8
Do Podwołoczysk	10.58	—	* 6.08	13.57	—
„ (z Podzamczem)	—	11.6	* 6.10	12.30	—
Do Czerniowic	—	—	—	—	—

Do Lwowa przychodzą:

	9.37	* 5.38	11.33	—	† 3.38
Z Krakowa	10.26	3.05	—	3.50	† 2.15
Z Podwołoczysk	* 10.18	2.28	—	3.42	—
„ (na Podzamcze)	* 10.05	3.35	—	3.30	—
Z Czerniowic	—	—	—	—	—

Pociąg nr. 18 nie kursuje aż do 1. listopada b. r.

* Gwiazdka są oznaczone pociągi pospieszne.

† Krzyżykiem pociągi kursujące.

W obwodkach czarnych □ są godziny nocne, t. j. od szóstej wieczór do szóstej rano.

Lwów, z Izby handlowej d. 23. czerwca 1885

1. Akcje za sztukę.

	baz kuponu bieżącego	placą	żądają
Kolej galic. Kar. Lud.	200 zł. m. k.	251	— 254
„ lwow.-czern.-jass.	200 zł. w. a.	230	— 233
Banku hypot. galic.	200 zł. w. a.	234	— 238
„ kred. galic.	200 zł. w. a.	230	— 235

2. Listy zastawne za 100 złr.

	bez kuponu bieżącego:	
Tow. kred. galic. 5 pr. w. s.	99 50	100 50
„ „ 4 „ „	90 75	92 25
„ „ 5 „ okres.	99 50	100 50
„ „ 4 1/2 „	88 30	89 30
Banku krajowego 4 1/2 „ w. a.	91 50	92 50
Banku hyp. galic. 6 „ „	101 35	102 35
„ „ 5 „ „	96 60	97 60
„ „ 5 wyl. z 10 „ prn	98 60	99 60

3. Listy dłużne za 100 złr.

G. Z. kr. w. (d. 6%)	3 1/2 „ w. likw.	57	— 59
„ „ 5 1/2 „	2 1/2 „ „	57	— 59

4. Oblig. za 100 złr.

Indemnizacyjne galic. 5 pr. m. k.	101 50	102 50
Kom. banku kraj. 5 pr. w. a. lem.	97	— 98
Polyska kraj. z r. 1873 6 pr. w. a.	102 75	104
Polyska „ „ 1883 4 1/2 „	90 75	91 75

5. Lozy.

Miasta Krakowa	17	— 19
„ Stanisławowa	23 50	25 50

6. Monety.

Dukat holenderski	5.78	5.88
Dukat cesarski	5.81	5.91
Napoleonod	9.80	9.90
Półimperjal rosyjski	10.12	10.22
Rubel rosyjski srebrny	1.64	1.64
„ papierowy	1.24	1.26
100 marek niemieckich	60.60	61.20
Srebro	—	—
Kupony w srebrze	—	—

KURS GIEŁDY WIEDENSKIEJ.

Wiedeń dnia 24. Czerwca 1885

	godzina 1. minut 40. popołudniu.
Alpiny	35.75
Anglo-Austr.	98.50
Kolej Kar. Lud.	253.50
Kolej Polnd.	183. —
Kolej p. Elab.	298.50
Weg. Nordost	174.50
Weg. obl. p. z. 108.75	Elbetal.
Weg. cis. loy r.	119.70
Zi. ren. weg. 4 1/2 „	99.35
Ros. rubel pap. 1.25 1/2 „	Lozy węgier.
Galic. indenn. 102. —	Kredytowe

Uspokobienie bez ochoty.

Wiedeń, dnia 25. czerwca 1885.

|--|

